

Отже, підбиваючи підсумки, можна відокремити саме головне правило, воно звучить так: «Перш за все, потрібно виконати розминку всього тіла перед тренуванням, адже саме вона являється головним профілактичним засобом травматизму!».

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Грейда Б. П. та ін. Причини виникнення, профілактик і лікування спортивних травм. Луцьк : Волин. друк., 2004. 17 с.
2. Волков М. В. Преградим путь травм. М. : Знание. 95 с.
3. Рокита Т.Г. / Лікар ортопед-травматолог. Семінар, 2018.
4. Спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М. Сокрута. Донецьк: «Каштан», 2013. 422 с.
5. Вправи з вебінару лікаря-невролога, мануального терапевта Антона Епіфанова.
6. Рокита В.Г. / Лікар-травматолог. 2018. 3 с.

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент Дем'янчук А.Л.

УДК 746:684.7

*Євгенія Головчанська
(Київ)*

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ БЛУЗОК ЖІНОЧИХ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

У статті розглянуто історію розвитку блузок жіночих, визначено особливості художньо-декоративного оздоблення блузок жіночих кінця ХІХ – початку ХХ століть.

Ключові слова: дизайн, жіночий одяг, мода, декоративне оздоблення, блузки жіночі, конструктивно-декоративні особливості.

The article is dedicated to the history of women's blouses and types of decorations of the blouses in the period of the end of XIX – begins of XX centuries.

Key words: design, women's clothes, decorations, women's blouses, constructions of blouses.

Вступ. Сьогодні важко уявити жіночий гардероб, в якому б не було хоча б одної блузки. Серед моделей, виконаних з різних матеріалів, модних кольорів, з рисунком і без, різних силуетів, форм, можна підібрати доречні до будь-якої події. Вони є невід'ємною складовою ділового стилю і неформальних зустрічей. Особливістю блузки як предмету гардеробу є те, що вона завжди є складовою комплекту одягу, частини якого підпорядковуються певним вимогам – стилю, правилам побудови образу тощо. Дизайнери щосезону пропонують увазі споживачів класичні і нові ультрамодні моделі, в яких використані характерні елементи одягу минулих десятиліть, століть тощо.

Історія сучасної блузки сягає часів Древньої Греції і Риму – саме хітон був першим прототипом сорочки, який носили на голе тіло. Пізніше сорочки присутні практично у всіх національних костюмах різних народів.

Метою дослідження було провести аналіз конструкції і особливостей декорування блузок жіночих кінця ХІХ – початку ХХ століття.

Актуальність обраної тематики зумовлена тим, що моделі жіночих блузок кінця ХІХ – початку ХХ століть досі є джерелом натхнення для дизайнерів на створення якісно нових форм одягу із застосуванням сучасних методів обробки і оздоблення матеріалів.

Мода кінця ХІХ – початку ХХ століття характеризується пишністю декору, великою кількістю біжутерії, хутра, пір'я, розкішними тканинами, схильністю до імпазантності і прагненням підкреслити багатство і різноманіття одягу.

У прагненні створити довершений наряд тодішні дизайнери зверталися до оздоблення з дорогого каміння і елементів, які підкреслюють багатство костюма – аплікації, оздоблення хутром. У другій половині XIX ст. особливу популярність здобув стиль модерн, який впливав на різні сфери життя, в тому числі на вподобання в одязі. Гнучкі лінії, мереживо, велика кількість прикрас і крупні головні убори – всі ці особливості притаманні костюмам початку XX століття зобов'язані своєю популярністю саме стилю модерн. Перші роки минулого століття стали часом змін, які поклали початок сучасній індустрії моди [1].

Постановка завдання.

Для досягнення поставленої мети було сформовано наступні задачі: дослідити конструктивні особливості блузок жіночих кінця XIX – XX століть; визначити найбільш популярні елементи оздоблення блузок жіночих зазначеного періоду.

Результати дослідження.

Протягом століть сорочка в основному зберігає свій крій і модернізується і лише у XIV столітті перетворюється на прикрасу людини. Вони рясно декорувалися вишивкою, мережками, мереживом, тасьмою тощо. Серед них трапляються справжні витвори мистецтва. В той час сорочки шили з тонкого батисту, далеко не кожна жінка могла собі таку дозволити. Щоб створити ефект блузки на тілі, багато хто йшов на хитрість – прикрашали костюм манишками, комірами і манжетами з мережива, які начебто були частинами сорочки (рис. 1). Для декорування манишок і манжетів використовували в'язане гачком мереживо, вишивки, а також складки, заціпи, зборки. Але до кінця XVIII блузка, як елемент жіночого гардеробу «вищого світу» був практично відсутнім. Час від часу блузки з'являлися в певних стилях одягу, проте знову зникали через нетривалий час. До останнього десятиліття XIX ст блузки використовували як одягу для дому; залишалися вони також основним видом одягу селян і простолюду [2, 3].

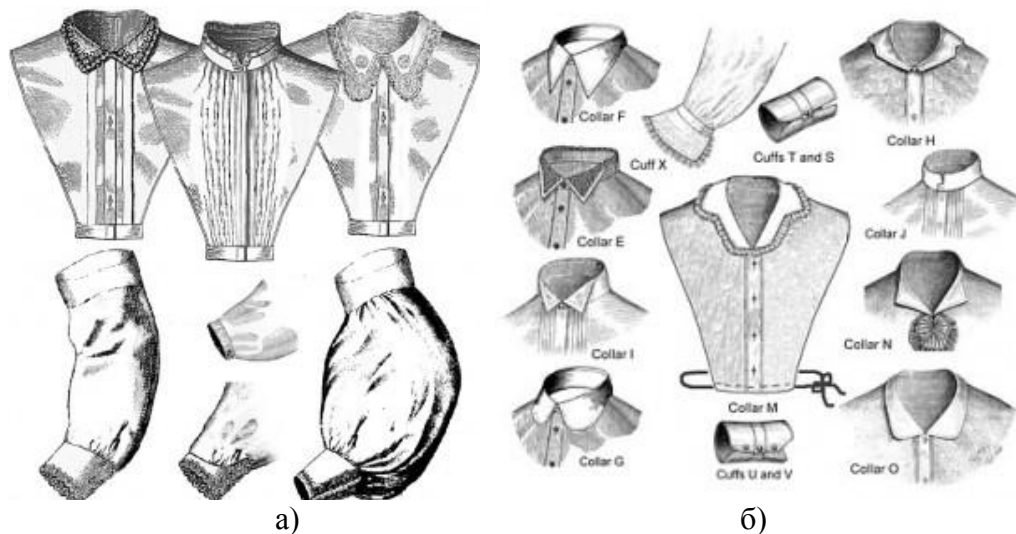

Рис. 1. Варіанти комірів та манишок:
а) 1860-ті роки, б) 1880-1890 роки, Північна Америка [5]

У XIX столітті в європейському жіночому одязі ліф стає самостійною частиною, а до середини 1840-х років завершується розподіл одягу на спідницю і верхню частину [2]. Верхня частина одягу (*bodice*) виготовлялася з тканини такої самої або подібної до тканини спідниці. *Bodice* вдягався на корсет і/або блузку (або рукава і манишку), і вважався верхнім одягом [4]. До кінця XIX століття ця мода розповсюджується як у країнах Європи, так і у Північній Америці.

Завершення промислової революції у країнах Західної Європи і Америки ознаменувалося створенням нових робочих місць на підприємствах, на які почали винайматися жінки. Це створило потребу у зручному і елегантному робочому одязі [2]. Початок розвитку великого промислового виробництва і зміна соціальної ролі жінки у суспільстві перетворює моду з явища доступного виключно привілейованим верствам суспільства на масове явище. Відтепер мода

стає надзвичайно чутливим елементом відображення соціальних та культурних перетворень у суспільстві [3].

Молоді робітниці надавали перевагу в одязі жакету, довгій спідниці і блузці. Модні видання починають пропонувати моделі блузок спеціально для працюючих жінок (рис. 2, 3). Блузки прямі, простого покрю, без оборок і оздоблень, стали популярними серед працюючих жінок наприкінці XIX – початку XX століть, оскільки вони були практичними і зручними. Вони виготовлялися на швейних підприємствах з використанням швейних машин і праці низько кваліфікованих робітників (рис.3) [6].

Рис. 2. Моделі блузок жіночих, 1890-ті роки, Північна Америка, Європа [5, 7]

Рис. 3. Моделі блузок жіночих, популярних серед працюючих жінок, Північна Америка [6]

В 1900-1910-ті сформувався особливий стиль – стиль Гібсона. Блузки цього стилю мали доволі складні прикраси у вигляді вишивки або шнурування (елементів, характерних для нижньої білизни), а також складки, плісировки (рис. 4). Вони доволі швидко стали популярними як для денних зустрічей, так і у якості неофіційного одягу для вечора [2].

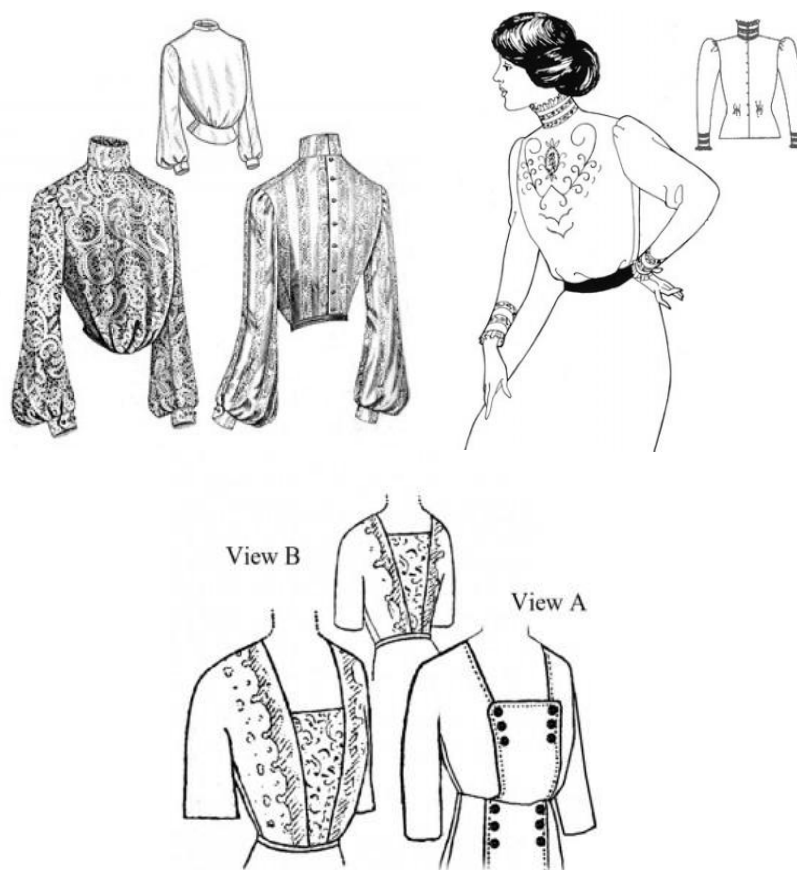

Рис. 4. Моделі блузок жіночих у стилі Гібсона, 1900-1914 роки, Північна Америка, Європа [5, 8]

Підсумовуючи все вище перелічене, можна стверджувати, що в період з 1890 по 1914 рр. переважали блузки силуетів перевернута трапеція і овал. Прилягання в області лінії талії досягалося за допомогою зборки по лінії талії на деталях пілочки та спинки, або за допомогою виточок і рельєфів, розташованих на деталях пілочки і спинки. В період 1890-1900рр. переважали вшивні рукава «окорок» з великим об'ємом у верхній частині рукава. Низ рукавів – без манжет або з широкими манжетами, в тому числі фігурної форми, які можуть відвертатися. Довжина рукава коливалася від довгого (до кисті) до середнього (до ліктя). З-поміж комірів переважають коміри-стійки і стояче-відкладні. Основними оздоблювальними елементами були зборки, оборки, волани на пілочках і спинці, жабо, кокілье, банти; буфи і манжети – на рукавах. Мереживо використовується в оздобленні жабо, кокілье.

На початку 1900-х блузки стали просторими, довжиною до лінії талії або нижче зі зборкою спереду або по спинці. Застібка на блузках перемістилася на спинку. В моделях з рукавами вшивного покрою об'ємною стає нижня частина рукава, манжети стають вужчими. З комірів застосовується переважно висока стійка. Основним оздобленням залишаються зборки, мереживо, яке розташовують на комірі і по низу рукавів, на манжетах. Моделі блузок для повсякденного використання виготовлялися переважно з однотонних тканин, в той час як святкові блузки – з мережива, шитва, тонких тканин з малюнком, або однотонних з оздобою мереживом, складками, заціпами, плісировками.

З 1907 року особливо популярними у жінок всіх соціальних статусів став англійський костюм, який складався з жакету, спідниці і блузки. Блузки, переважно білого кольору, прикрашені вишивкою, вставками, складками і аплікаціями стали обов'язковим елементом жіночого гардеробу.

В період з 1909 років, окрім блузок з вшивним покромом рукава, з'являються моделі з суцільнокроєним рукавом-кімоно і без коміру. Ці моделі були настільки просторими, що не

потребували застібки. Для оздоблення таких моделей використовували мереживо, стрічки, гудзики. Їх використовували як у якості робочого одягу, так і для нарядів для виходу.

Початок Першої світової війни, революції, інші соціальні катаклізми спричинили до суттєвих змін у конструкції і декоруванні костюму загалом, що є предметом окремого дослідження.

Висновки. Жіноча блузка – важлива складова частина жіночого одягу, розвиток якої відображав певні соціальні процеси, зокрема, залучення жінки до роботи на виробництвах і в інших сферах суспільної праці. Це зумовило певні зміни у конструкції блузи – зменшення довжини (не ускладнює рухів, економія тканини), варіації конструкції рукавів. Як частина одягу, яка найбільше звертає на себе увагу, вона потребувала більшої кількості оздоблення. Серед самих популярних видів оздоблень блузок – складки, заціпи, зборки, буфи, використання мережива.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Плеханова Е.О. История костюма, текстильного и ювелирного искусства: Учебно-методическое пособие для студ. ИИиД, Ижевск, 2009. С.188.

2. История блузки. Энциклопедия моды. URL: [https://wiki.wildberries.ru/](https://wiki.wildberries.ru;); Blouse. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Blouse>

3. Николаева Т. В. та ін. Дослідження форми, структури та колориту костюма 50-х років ХХ століття з метою розробки колекції жіночого одягу // Art and Design. №2. 2018. С. 59-65.

4. Bodice. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bodice>

5. Truly Victorian. Sewing patterns. URL: <https://www.trulyvictorian.net>

6. The Clothing Industry and Immigrant Workers. URL: <http://www.laborarts.org/exhibits/thetrianglefire>

7. Женские Блузки С Декоративной Вышивкой. Испанская Мода 1893 год. URL: <http://www.ocostume.ru>

8. Simple Edwardian Blouse. Historical Sewing Patterns (Women). URL: <https://www.venacavadesign.co.uk>

УДК 78.01

*Христина Казимирів
(Івано-Франківськ)*

ЗАСТОСУВАННЯ ДЕЯКИХ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ФІЛОСОФІЇ В МИСТЕЦТВОЗНАВСТВІ

У статті розглядаються можливості застосування деяких основних категорій філософії: архетипу, концепту і міфологеми – в музичній науці, як одній із суттєвих складових гуманістичного пізнання світу; окреслено обсяг та співвідношення даних понять; проаналізовано звертання до цієї проблематики в українській філософії та літературознавстві. Основна увага зосереджена на актуальності застосування названих категорій на сучасному етапі розвитку музичної науки.

Ключові слова: архетип, міф, концепт, символ, міфологема.

The article discusses the application of some basic categories of philosophy: an archetype, a concept and mytheme in musical science, as one of the essential components of the humanistic knowledge of the world; defined scope and the relationship of these concepts; analyzed the treatment area in Ukrainian philosophy and literary criticism. The main attention focuses on the relevance of use of the aforementioned categories at the present stage of development of musical science.

Key words: archetype, myth, concept, symbol, mythologeme.